

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA
ISTORIJOS INSTITUTAS
LIETUVOS TSR ISTORIJOS PROBLEMINE MOKSLINE TARYBA

LIETUVOS
ISTORIJOS
METRAŠTIS

1984 METAI

VILNIUS „MOKSLAS“ 1985

INSTITUTE OF HISTORY
OF THE ACADEMY OF SCIENCES OF THE LITHUANIAN SSR
THE SCIENTIFIC PROBLEM BOARD
OF THE HISTORY OF THE LITHUANIAN SSR

THE YEAR-BOOK
OF LITHUANIAN
HISTORY

1984

VILNIUS

1985

INSTITUT FÜR GESCHICHTE
DER AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN DER LITAUISCHEN SSR
PROBLEMISCHER-WISSENSCHAFTLICHER RAT
FÜR GESCHICHTSFORSCHUNG DER LITAUISCHEN SSR

JAHRBUCH
FÜR LITAUISCHE
GESCHICHTE

1984

VILNIUS

1985

АКАДЕМИЯ НАУК ЛИТОВСКОЙ ССР
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ
НАУЧНЫЙ СОВЕТ ПО ПРОБЛЕМАМ ИСТОРИИ
ЛИТОВСКОЙ ССР

ЕЖЕГОДНИК
ИСТОРИИ
ЛИТВЫ

ГОД 1984

ВИЛЬНЮС «МОРСЛАС» 1985

63.3(2L)
Li 237 .

Redakcinė kolegija:

Bronius VAITKEVICIUS (vyr. redaktorius), Alfonsas EIDINTAS, Mečislovas JUCAS,
Vytautas MERKYS, Vacys MILIUS, Leonas MULEVICIUS, Rita STRAZDŪNAITE
(sekretorė), Tamara TARŠILOVA, Adolfas TAUTAVIČIUS, Irena VALIKONYTE, Regina
ZEPKAITE (vyr. redaktoriaus pavaduotoja)

Išleista LTSR MA Istorijos instituto užsakymu

L 0505040000—229 Z—85
M854(08)—85

© LTSR MA Istorijos institutas, 1985

IN MEMORIAM

ALEKSANDRAS JEFREMENKA

(1910.V.31—1984.III.3)

1984 m. kovo 3 d. Maskvoje staiga mirė ilgametis Istorijos instituto kolektyvo narys ist. m. dr. Aleksandras Jefremenka. Respublikos istorikai neteko žymaus tarybinio laikotarpio agrarinės istorijos tyrinėtojo.

A. Jefremenka gimė 1910 m. Kursko srities, Belovo rajono, Belajos kaime. 1938 m. baigęs Maskvos K. Lybknechto pedagoginį institutą, dirbo istorijos mokytoju Maskvoje. 1939 m. buvo priimtas į TSKP gretas. Tais pačiais metais partija pasiuntė į valstybės saugumo organus, kur išdirbo iki 1960 m. Maskvoje, Taline, Leningrade ir Vilniuje. Didžiojo Tėvynės karo metais A. Jefremenka kovojo Siaurės jūrų laivyne. 1949 m. jam suteiktas pulkininko laipsnis.

Pokario metais dirbdamas Lietuvos mokymo įstaigose, A. Jefremenka ėmė giliau domėtis mūsų tautos istorija, konkrečiai — agrarinių santykių raida. 1955 m. apgynė istorijos mokslų kandidato disertaciją, o 1960 m., išėjęs į atsargą, pradėjo dirbti Istorijos instituto Socialistinės visuomenės istorijos skyriuje. 1966 m. buvo išrinktas vyr. moksliniu bendradarbiu, 1974 m. apgynė istorijos mokslų daktaro disertaciją.

A. Jefremenka sėkmingai tyrinėjo Lietuvos agrarinius santykius ir valstietijos istoriją socializmo kūrimo bei įtvirtinimo metais. Šia tema parašė daugelį mokslinių straipsnių, skaitė pranešimus respublikinėse ir sąjunginėse konferencijose. Jo plunksnai priklauso 2 knygos: „Agrariniai pertvarkymai ir socializmo kūrimo pradžia Lietuvos kaime 1940—1941 metais“ (1972, rusų k.) ir „Kolūkinės santvarkos pergalė Lietuvoje“ (1977). Dalį mokslinių tyrimų jis paskelbė kolektyviniuose instituto darbuose: „Lietuvos TSR istorija“ (IV t.), „Tarybų Lietuvos valstietijos istorijos apybraiža“.

A. Jefremenka taip pat nemažą darbą atliko skelbdamas istorinius dokumentus. Jis buvo dokumentų rinkinio „Lietuvos TSR valstiečių ūkių kolektyvizacija“ (1977, rusų k.) sudarytojų grupės vadovas ir atsakingasis redaktorius. Parengė dokumentų rinkinį „Lietuvos TSR valstybinės žemės ūkio komisijos protokolai. 1940 m.“ (1976).

A. Jefremenka nemažai prisidėjo prie aukštos kvalifikacijos istorikų rengimo. Sukaupė ilgametį mokslinės veiklos patyrimą noriai perteikdavo savo kolegoms. Ir išėjęs į pensiją (1982), nenutraukė kūrybinių ryšių su mūsų kolektyvu. Iki pat mirties tęsė tyrinėjimus, dalyvavo rengiant „Lietuvos TSR istoriją“ (V t.), „TSRS valstietijos istoriją“ ir kitus darbus.

A. Jefremenkos tarnybinė, visuomeninė ir mokslinė veikla buvo aukštai įvertinta. Jis apdovanotas Didžiojo Tėvynės karo II laipsnio ordinu, dviem Raudonosios žvaigždės ordinais ir 10 medalių, LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo garbės raštu.

A. Jefremenka nuėjo garbingą kariškio, mokslininko, komunisto kelią. Visi, kas su juo dirbo, pažinojo jį, prisimins šį veiklų, principingą, darbštų žmogų.

N. Kastanauskaitė, H. Sadžius.